

**ZRÍNYI MIKLÓS NEMZETVÉDELMI EGYETEM
KOSSUTH LAJOS HADTUDOMÁNYI KAR**

Hadtudományi Doktori Iskola

Dr. Kopcsó István orvos ezredes

A katona-egészségügyi szolgálat XXI. századi kihívásai, különös tekintettel a NATO egészségügyi transzformációs folyamatának támogatására

címu doktori (PhD) értekezésének szerzői ismertetése
és hivatalos bírálatai

(TÉZISFÜZET)

Témavezető:

Dr. Svéd László nyugállományú orvos altábornagy
egyetemi docens

Budapest, 2009.

A téma aktualitása, a tudományos probléma megfogalmazása

A hidegháborús fenyegetettség megszűnésével új veszélyformák kerültek felszínre. A globális méretű katonai konfrontáció veszélye elhalványult, viszont ezzel egyidejűleg új, aszimmetrikus jellegű veszélyhelyzetek és források alakultak ki, úgymint a térségünkben is jelentkező nemzetiségi, etnikai és vallási feszültségek, a gazdasági válság, a klímaváltozás és egyik lehetséges következményeként a tömeges migráció, a szervezett nemzetközi bűnözés és terrorizmus, valamint a tömegpusztító és csúcstechnológiájú fegyverek kereskedelme és ellenőrizhetetlen terjedésének lehetősége.

Mindezek következtében előtérbe kerültek a nem háborús jellegű kihívások. A totális háborúk megvívása helyett a politika a válságmegelőzést és válságkezelést, a különböző, ún. nem 5. cikk szerinti, vagy válságreakáló műveletekben való részvételt várja el a katonáitól.

A fenyegetettség megváltozott jellege, a haderó ennek megfelelő átalakítása, az egészségügygel szembeni fokozódó társadalmi elvárások és érdeklődés, valamint az egészségügyi támogatási elvek és technikák jelentős fejlődése következtében az egészségügyi támogatás óriási változásokon ment keresztül, és napjainkra a műveletek egyik legfontosabb biztonsági tényezőjévé vált. *Elérkezett az az idő, amikor az egészségügynek túl kell lépnie az eddigi szigorúan vett támogató szerepkörén és egy átfogó megközelítésből kiindulva, közvetlen eredmények elérésén keresztül is hozzá kell járulnia a műveletek sikeres végkimeneteléhez.*

Akkor, amikor a jövőben a katonaság feladatköre nemcsak katasztrófa elhárításra fog korlátozódni, hanem várhatóan egyre nagyobb szerepe lesz egyes konfliktusos régiók stabilizálásában is, akkor az egészségügy jelentősen hozzá tud járulni a művelet célkitűzéseinek eléréséhez a biztonsági szektor rekonstrukciójához történő hozzájárulás, a humanitárius jellegű segítségnyújtás és/vagy a helyi polgári egészségügyi ellátás helyreállítása vagy fejlesztése révén. Ezek az elemek is tükrözik és indokolják a közeljövő egyik legnagyobb változtatása iránti igényt a NATO egészségügyi politikáját és irányelveit illetően: *külön doktrínát kell szentelni a civil-katonai együttműködés egészségügyi vonatkozásainak.*

NATO csatlakozásunkkal egy új, minőségi, ezzel együtt nagy erőfeszítéseket igénylő fejezet kezdődött a Magyar Honvédség egészségügyi szolgálatának életében is. Elég ha utalok a csatlakozásunkat kevesebb mint egy hónappal követő -és illetően a Magyar Honvédség első NATO műveletének tekintendő- albániai humanitárius (AFOR, Albanian Forces) misszióra, melynek során villámgyorsan alkalmazkodnunk kellett a NATO egészségügyi műveleti elveihez és gyakorlatához. *Ez volt a hoskor, amikor is menet közben és általában saját hibáinkból tanultunk.* A közel féléves misszió végére kezdtük megérteni, hogy mi is az a *Standardization Agreement*, vagy a *Force Protection*, de a NATO egészségügyi irányelveiről és doktrínáról csak a NATO koszovói missziójának (KFOR) Egészségügyi törzsében hallottam és alkalmaztam először. Ekkor merült fel a gondolat, hogy ezzel a szervezet és az egyén szintjén is fájdalmasan hosszú, olykor kínos meglepetésekkel teli tanulási és érési folyamattal kezdeni kellene valamit. A veronai - időközben megszüntetett - Déli Összhaderonemi Parancsnokság egészségügyi főnökeként eltöltött két évem legnagyobb hozadéka a NATO egészségügyi tervezési elvek megismerése mellett a *műveleti tapasztalatok* (Lessons Learned) fontosságának felismerése volt. A brüsszeli Főparancsnokság Nemzetközi Katonai Törzsének Egészségügyi osztályának vezetőjeként már nemcsak beleláthattam, de aktív alakítója is lehettem a NATO egészségügyi politikájának, valamint részese lehettem a NATO egészségügyi rendszere korszerűsítésének és átszervezésének is. Itt vált számomra egyértelművé, hogy a jövő a többnemzeti megoldásokról fog szólni, aminek alapfeltétele az interoperabilitás, az *együtt működés* képességének tökéletesítése. Ismervén a Kiválósági Központoknak a NATO transzformációjában játszott szerepére vonatkozó ACT koncepciót, ekkor fogalmazódott meg bennem egy Katona-egészségügyi Kiválósági Központ - mint az egészségügyi interoperabilitás egyik fő letéteményese - létrehozása iránti igény, amelynek szervezete mintegy két éves előkészítő munka eredményeként és a magyar katona-egészségügy elismertségének jeleként Budapesten kerülhetett megalapításra.

A fentiekben felsorolt gyökeres változások következtében, figyelembe véve az egészségügyi támogatással szembeni megnövekedett minőségi és társadalmi elvárásokat, a fokozott műveleti tempót, elemzéseim során arra a következtetésre jutottam, hogy a jelenlegi rendszerek már nem felelnek meg teljeskörűen a velük szemben támasztott követelményeknek, sok tekintetben eljárt felettük az idő, ezért szükség van azok műveleti tapasztalatokon alapuló racionalizálására.

Saját és közeli munkatársaim NATO beosztásai révén is rálátással bírva a Szövetség egészségügyi rendszerének hiányosságaira, meg vagyok győződve, hogy szükség van egy olyan katonai-egészségügyi szervezetre, amely az egészségügyi támogatás terén szükséges változásokat nem egyszerűen csak követni és adaptálni képes, hanem proaktív „üzemmódban” működve, tehát a változásoknak elébe menve, sőt annak irányait és mikéntjét befolyásolva és meghatározva képes - mintegy egészségügyi transzformációs motorként - működni.

Az igény által teremtett lehetőséggel élve állapítottam meg kutatómunkám *céljait*, határoztam meg a *módszereket*, hajtottam végre a kijelölt *gyakorlati lépéseket*, majd vontam le a *következtetéseket*.

Értekezésem elé a következő tudományos célokat tűztem ki:

1. Elemezni az egészségügyi támogatásnak az új típusú muveleti elvárásokból adódó alapvető tényezőit és lehetőségeit, meghatározva annak lehetséges kihívásait és fő irányvonalát.
2. Elemezni és meghatározni az egészségügyi támogatás terén meglévő ún. képességréseket és az ebből adódó fejlesztési irányokat.
3. Kidolgozni egy olyan egészségügyi szervezet koncepcionális és szervezeti keretét, valamint gyakorlati megalakításának metodikáját, mely hazai és szövetségi keretek között is hatékonyan tudja segíteni az egészségügyi támogatás elméleti és gyakorlati transzformációját és a képességrések csökkentésén keresztül hozzájárul a muveletek hatékonyságának növeléséhez.

Kutatási céljaim eléréséhez a következő módszereket használtam:

- Történelmi áttekintés könyvtári kutató munkával, valamint a rendszerváltás óta eltelt időszak eseményeinek, szabályzóinak, intézkedéseinek és szervezési változásainak retrospektív módszerrel történo vizsgálata;
- Az AFOR-ban, a KFOR 3-4-ben és különböző NATO beosztásaimban szerzett saját tapasztalataim feldolgozása és a nemzetközi összehasonlítások elvégzése;
- A vonatkozó hazai előírások, valamint a NATO irányelvek, doktrínák eljárási rendek és szabványok identifikálása és a talált helyzettel történo szembesítése;
- Szakmai tapasztalatcsere a NATO tagállamok haderoi egészségügyi szolgálatainál;
- A Magyar Honvédség és a NATO egészségügyi támogatási rendszerének vizsgálata a végrehajtott és a későbbiekben végrehajtásra tervezett hazai és nemzetközi gyakorlatok tapasztalatainak felhasználásával;
- A témához kapcsolódó szakirodalom tanulmányozása és feldolgozása: cikkek, tanulmányok, dolgozatok, szakkönyvek, szabályzatok, NATO ajánlások, a hadtudomány és a logisztikai támogatás általános elmélete, valamint a csapatok egészségügyi támogatása, témaköreiben;
- A kutatási területtel kapcsolatos szakmai elképzeléseimet, kutatási részeredményeimet publikációk, tanulmányok formájában, pályázatok, tudományos-szakmai konferenciák keretében, széles katonai és polgári szakmai közeg előtt ismerttettem, annak megvitatását biztosítottam.

Az értekezés zárásaként javaslatokat tettem a fejlesztés további irányvonalaira és ajánlásokat fogalmaztam meg.

Elemzésem a kutatási célokban megfogalmazott felosztás szerint végeztem A vonatkozó hazai és külföldi szakanyagok áttekintése, valamint saját tapasztalataim feldolgozása után analizáltam a NATO és a Magyar Honvédség egészségügyi rendszerének jelenlegi helyzetét. Elemeztem és felvázoltam új típusú muveleti elvárások támasztotta követelményrendszert, az ebből adódó képességbovítés lehetséges irányvonalait, valamint kidolgoztam az egészségügyi

transzformáció nemzetközi és a hazai vonatkozásait egyaránt elősegítő szervezet koncepcióját és szervezeti alapjait, valamint felállításának és akkreditációjának feltételrendszerét és menetrendjét.

Fentieknek megfelelően az értekezést öt fő fejezetre tagoltam:

Az *első fejezetben* történelmi áttekintést adok azokról a tényezőkről, amelyek nagyban hozzájárultak az egészségügyi támogatással szembeni megváltozott elvárásokhoz és új típusú kihívásokhoz. Összefoglalom a rendszerváltozás óta eltelt időszak béketámogató missziók egészségügyi támogatásának tapasztalatait, különös tekintettel egyrészt a Magyar Honvédség egészségügyi szolgálatának átalakítására, másrészt a NATO egészségügyi politikájának, doktrínájának és eljárási rendjének változásaira és az egészségügy előtt álló főbb feladatokra.

A *második fejezetben* bemutatom a NATO egészségügyi szervezetének jelenlegi, a közelmúltban történt átszervezését követő szervezeti elemeit, elemezve az átszervezés szakmai hátterét és az egyes elemek feladatrendszerét meghatározva a meglévő képességeket és az ebből adódó fejlesztési irányokat.

A *harmadik fejezetben* a nemzetközi és hazai tapasztalataim alapján teszem meg javaslatomat egy olyan egészségügyi szervezet kialakítására, megadva annak koncepcionális és szervezeti alapját, mely hatékonyan képes elősegíteni az egészségügyi támogatás korunk elvárásához igazodó transzformációját mind hazai, mind pedig nemzetközi vonatkozásban.

A *negyedik fejezetben* ismertetem a Katona-egészségügyi Kiválósági Központ jövőképét, küldetését, stratégiai célkitűzéseit és 2010. évi munkaprogramját.

Végül, az *ötödik fejezetben* ismertetem kutatásom tudományos eredményeit és javaslatot teszek azok gyakorlati felhasználására.

Az értekezéssel kapcsolatos alapkutatásokat 2008. december hónapban, a kiegészítő kutatásokat 2009. április végén fejeztem be.

Összefoglalás

Saját NATO beosztásaim és missziós tapasztalatom, valamint szakirodalmi kutatásaim alapján a rendszerváltozástól napjainkig *történelmi áttekintést nyújtottam és elemeztem* az egészségügyi támogatás megváltozása iránti követelményrendszer *mozgatórugóit, háttérét és szükségszerűségét*. *Megállapítottam*, hogy a fenti időszakban a gyökeresen megváltozott nemzetközi feltételek magukkal vonták a NATO szakmai és működési feltételrendszerének jelentős változását is, beleértve az *egészségügyi támogatás iránt megnyilvánuló szakmai és társadalmi elvárásokat és igényeket is*.

Ismertettem az új típusú támogatás *jellemzőit, lehetőségeit és kihívásait*, valamint a várható *jobb szakmai irányvonalait*.

Megállapítottam, hogy a változások egyik vetületeként fokozottabb igény fog jelentkezni a *többnemzeti egészségügyi támogatási struktúrák iránt*, aminek következtében előtérbe kerül a muveletben résztvevő országok részéről a megfelelő szintű *interoperabilitási képesség* elérése iránti igény, no a *közös felkészítés és kiképzés* szerepe, illetve kiemelten kell kezelni a *civil szférával* való együttműködési formákat.

A kihívások tükrében, nagyrészt személyes tapasztalataim alapján *elvégeztem a NATO jelenlegi egészségügyi rendszerének elemzését és rávilágítottam az olyan meglévő képességhiányokra és képesség résekre*, amelyek nagymértékben hátráltatják az egészségügyi támogatás minőségi előrelépését.

A fenti átvilágítás részeként megvizsgáltam a NATO parancsnoki rendszer egészségügyi törzseinek helyzetét és arra a következtetésre jutottam, hogy az *egészségügyi terület alulreprezentált*, az átszervezések után *létszáma csökkent, feltöltöttsége nagyrészt hiányos*, ami figyelembe véve a megnövekedett feladatrendszert, *aggályossá teszi a minőségi és az időbeni munkavégzést*.

A disszertáció általam legfontosabbnak ítélt *legfontosabb fejezeteként kidolgoztam* egy olyan *nemzetközi katona-egészségügyi szervezetet, a Katona-egészségügyi Kiválósági Központ* koncepcionális és szervezeti keretét, valamint gyakorlati megalakításának metodikáját, mely

nemcsak hatékonyan képes segíteni az egészségügyi *támogatás transzformációját* és illetően hozzájárulni a muveletek hatékonyságának növeléséhez, hanem a fenti változások katalizátora, mozgatórúgója és zászlóshajója is egyben.

Megállapítottam, hogy a Kiválósági Központok *alapveto és egyre növekvő* szerepet töltenek be a NATO transzformációs folyamatában. Ez a szervezeti forma különösen hatékonná teszi a NATO hiányzó, vagy megújulásra szoruló képességeinek biztosítását és így az egész Szövetség átalakításának jelentos eszközévé válik.

A *muveleti követelményekből* és a meglévő képességekből kiindulva *kidolgoztam* a Központ *szakmai koncepcióját* és *gyakorlati megvalósításának* lépéseit.

A Központ esetleges *helyszínét* és *vezető nemzetét* vizsgálva *arra a következtetésre jutottam*, hogy *Magyarország*, mint helyszín és keretnemzet *alkalmas és képes* egy ilyen intézet létrehozására és működtetésére, mivel a *Magyar Honvédség rendelkezik a szükséges személyi és tárgyi feltételekkel*, beleértve egy *szakmailag magasan képzett, NATO és missziós tapasztalattal rendelkező*, siker-és eredményorientált egészségügyi állományt, amely érdemben képes és kész hozzájárulni a Szövetség egészségügyi rendszerének megújulásához.

A Központ *Küldetésében, vagy Missziós nyilatkozatában* meghatározott működési területek (*képzés, kiképzés és értékelés, egészségügyi megfigyelések és tapasztalatok feldolgozása, szabványfejlesztés és gondozás, valamint az egészségügyi haderóvédelem egyes aspektusai*) jelentos képességeket hidalnak át és nagyban *hozzájárulnak* a muveleti egészségügyi támogatás tökéletesítéséhez elsősorban az *interoperabilitási készség* növelésén keresztül.

A koncepció helyességét bizonyítja, hogy a Központ szakmai tevékenységét nagy érdeklődés kíséri a NATO részéről és komoly igény merült fel annak munkája iránt.

A katonai és a szakmai vezetés támogatásának köszönhetően a Központ *2008. november 1-én* önálló költségvetési szervként *megalapításra került*, melyet követően az *általam kidolgozott metodika alapján* megrendezésre kerültek a nemzetközi szervezetté váláshoz nélkülözhetetlen és

kulcsfontosságú eseményei, az ún. *Együtmüködési Megállapodási* (Memorandum of Understanding, MOU) *konferenciák*, melyek során a nemzetek nagy érdeklődést mutattak a Központ tevékenysége és az esetleges részvételi formák után. A nagy érdeklődés az MOU *öt nemzet általi* (Magyarország mint keretnemzet, Csehország, Hollandia, Németország és Románia mint szponzoráló nemzetek) *ünnepélyes aláírásban* csúcsondott ki, ami megteremtette az alapfeltételét a *nemzetközi katonai szervezetként* való későbbi működésnek.

Az eddigi tapasztalatok alapján megállapítható, hogy a Központ *zökkenomentesen beilleszkedett* a NATO egészségügyi szakmai programjaiba és munkacsoportjaiba, azoknak *szerves és fontos részét képezi*.

Összeállításra került a Központ 2010-es munkaterve, melynek során nagy hangsúllyal esnek latba a különböző szakmai *együtmüködési formák* a hazai, nemzetközi, katonai, valamint polgári szervezetekkel és intézményekkel. A hazai *potenciális partnereink* sorából kiemelkednek az *MH Dr. Radó György Honvéd Egészségügyi Központ, a HM Állami Egészségügyi Központ, a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Védelem Egészségügyi Intézete, a társszervek egészségügyi szolgálatai, valamint az egyetemek orvosi karai*.

A Központ az előzetes menetrendnek megfelelően halad a *NATO akkreditáció és a „nemzetközi katonai szervezet”* státusza elnyerésének útján, melynek valószínű ideje 2009. év oszére tehető.

Fentiek alapján, véleményem szerint az értekezés a kitűzött célokat elérte, új tudományos, a gyakorlati életben is hasznosítható eredményeket szült.

Új tudományos eredmények

1. Elsőként tekintetem át a **NATO átalakítási folyamatát az egészségügyi szolgálatra kivetítve és összehasonlítva** a Magyar Honvédség egészségügyi szolgálatának átalakítási folyamatával, és a levont következtetések alapján **megállapítottam**, hogy a **Magyar Honvédség egészségügyi szolgálata képes** az egészségügy átalakításának NATO-n belüli koordinációjának vezetésére.

2. Elsoként fogalmaztam meg a feladat végrehajtására alkalmas **NATO szervezet, a Katona-egészségügyi Kiválósági Központ** megalakítása iránti szakmai igényt, melyre alapozva **kidolgoztam** a Központ képességrés-elemzésen alapuló **konceptióját és a szakmai tevékenység területeit**, valamint a következtetések alapján a NATO-n belül **először modelleztem le a Katona-egészségügyi Kiválósági Központ kialakításának folyamatát**, beleértve annak szervezeti keretét, megalakításának menetét és idorendjét.
3. Elsoként írtam le a megalakítás folyamatában kulcsszerepet játszó események, az egyes **MOU Konferenciák feladatrendszerét, módszertanát és végrehajtásának** gyakorlati lépéseit.

Az értekezés gyakorlati felhasználhatósága, javaslatok

1. Az értekezés alkalmas **történeti át- és visszatekintésekre**, további elemzésekre és feldolgozásra.
2. A Katona-egészségügyi Kiválósági Központ gyakorlati megvalósításának metodikája kiemelten hasznos lehet *más, nem egészségügyi jellegű katonai képességeken* alapuló nemzetközi katonai szervezetek *felállítása, akkreditációja és vezetési-működési rendjének kialakítása* során.
3. Az értekezés *tanszékletként hasznosítható* a különböző kiképzési, felkészítési feladatok során.
4. Az értekezés *megteremti az alapját a Központ és a hazai, valamint nemzetközi katonai és egészségügyi tudományos intézetek és szervezetek együttműködésének*, különös tekintettel az oktatási, valamint a képzési és kiképzési tevékenység különböző területeire.

5. A dolgozat a NATO szervezeteit és szervezési módszereit feldolgozó tudományos muhelyek és munkák egyik hasznosítható *háttér és irodalmi bázisaként* használható.

Publikációs jegyzék

Megjelent:

1. **Dr.Faludi Gábor, Dr.Kopcsó István, Dr. Mezey Ilona, Dr. Dóri Csaba, Dr. Békési Livia,Dr. Rihó Albert, Dr. Barabás Károls, Dr. Németh András:** *Rubeolajárvány a Magyar Honvédség alakulatainál*-Honvédorvos, 1997.(49) 1. szám, 31-43. oldal
2. **Kopcsó István, Svéd László:** *A Magyar Honvédség Egészségügyi Szolgálata háborús és humanitárius muveletekben* - Tanulmánygyujtemény, Válogatás a Honvédelmi Minisztérium 1999. évi kutatási eredményeit összezezo tanulmányokból. Bp. HM Okt. és Tudományszervezo Foosztály, 2000. 91-104. oldal
3. **Kopcsó István, Svéd László:** *A magyar katona-egészségügy a jelenkor válságaiban* - [Katonai logisztika, 12. évfolyam 2004. 4. szám, 61-92. oldal](#)
4. **Kopcsó István:** *A (NATO) katona-egészségügyi Kiválósági Központ szerepe a Szövetség egészségügyi transzformációjában* – Szakmai Szemle (A Katonai Biztonsági Hivatal tudományos tanácsának kiadványa), 2008. 3. szám 103-117. oldal
5. **Kopcsó István:** *A NATO Katona-egészségügyi Kiválósági Központ kialakítása, működési rendje* - [Honvédségi szemle, 67. évfolyam 2. sz. 2008. szeptember, 23-31. oldal](#)
6. **Kopcsó István:** **Katona -egészségügyi Kiválósági Központ** (Honvédelmi Minisztérium honlapja, 2008.09.30.)
http://www.hm.gov.hu/honvedseg/nato_kivalosagi_kozpont
7. **István Kopcsó:** *The Centre of Excellence for Military Medicine* - Medical Corps International Forum, 1.2009. 42-45. oldal.
8. **Kopcsó István:** *A Katona-egészségügyi Kiválósági Központ MOU konferenciái* - Honvédségi Szemle – 63.évfolyam 2.sz. 2009.március, 21-23. oldal.

9. **Kopcsó István, Svéd László:** Magyar Honvédség Egészségügyi szolgálata a délszláv válságban – Seregszemle, 7. évfolyam 2.szám. 2009. április-június, 77-90. oldal.
10. **István Kopcsó:** *Centre of Excellence for Military Medicine* – AARMS, Vol.8 No 1 (2009) 73-82. oldal.

Közlésre elfogadott, megjelenés alatt:

11. **István Kopcsó:** *The Centre of Excellence for Military Medicine in Hungary* - Tradecraft Review
12. **Kopcsó István:** *Válsághelyzetek döntési kockázata* - Seregszemle
13. **Svéd László szerkesztésében:** *Tervezéstől a muveletig* - ZMNE egyetemi tankönyv, 5. és 9. fejezetek.
14. **Kopcsó István:** *The Centre of Excellence for Military Medicine: Achievements so far, challenges ahead*-Tradecraft Review 2009/2 Special Issue

Fontosabb szakmai eloadások:

Magyar nyelvu:

- **A NATO Albániai humanitárius muveleteinek egészségügyi támogatási rendszere: a magyar egészségügyi alakulat tapasztalatai** - Migráció és utazás-egészségügy. I. Kongresszusa, Pécs, 2000. március 3-4.
- **A Magyar Honvédség Egészségügyi szolgálatának az Albániai humanitárius muveletben szerzett tapasztalatai.** Magyar Sürgösségi-és Katasztrófa-orvostani Társaság I. Nemzetközi Konferencia, Nyíregyháza, 2000.
- **A NATO katona-egészségügyi alapelvei (szemelvények)**- Sürgösség - egészségügyi Társaság Konferenciája, Eger, 2004. április 23.
- **A Magyar Honvédség egészségügyi rendszere** - V4 országok humánszolgálatainak éves konferenciája, Krakkó, 2007. október 1-5.
- **HM Katona-egészségügyi Kiválósági Központ**- Fosebész Szakorvosi Konferencia, Balatonkenese, 2008. október 31.
- **Többnemzeti egészségügyi támogatás**- Fosebész Szakorvosi Konferencia, Balatonkenese, 2008. október 31.

- **NATO COE** – Katonai attasék éves feladatszabó értekezlete, Budapest, 2008. szeptember 11.
- **A Katona-egészségügyi Kiválósági Központ létrehozásának feladatairól** - HM továbbképzés, Göd, 2008. október. 20.

Angol nyelvu:

- **Organisation and Functions of the Hungarian Military Health Support System** - Amerikai-magyar Katonaorvosi Konferencia, Balatonfüred, 1999.
- **Health Trends and Concerns in KFOR** – SFOR Hadszintéri Egészségügyi Konferencia, Dubrovnik, Horvátország, 2000.
- **Environmental Considerations and Concerns** – KFOR Hadszintéri Egészségügyi Konferencia, Pristina Koszovó, 2000.
- **Operation Allied Harbour** - Katonaorvosok Világszövetségének XXXIII. Kongresszusa, Finnország 2000. június 25-30.
- **Role of the MEDCC in KFOR**- AFNORTH Egészségügyi Konferencia, Brunssum Hollandia, 2001.
- **Operation Allied Harbour - Lessons Learned** - I. Szlovén Nemzetközi Katasztrófa- orvostani Konferencia, Ljubljana, Szlovénia 2001.
- **KFOR Medical Structure** - Katonaorvosi Konferencia, Madrid, Spanyolország, 2001.
- **Medical Service of the Hungarian Defence Forces** - A NATO Kutatás-technológiai Szervezetének Emberi Tényezok és Medicinák Panelje (RTO HFM), valamint a Katonai Megelozo (Preventív) Egészségügyi Munkacsoportja közös ülése, Budapest, 2004.04.20.
- **Medical Support in NATO** – NATO- Orosz Szeminárium a többnemzeti logisztikáról, Bukarest, Románia, 2006. szeptember 12-13.
- **Introduction to Military & Disaster Medicine** – SOTE, 2008.04. 30.
- **Concept of COE** – 28. COMEDS Plenáris ülés, Vilnius, Litvánia, 2008. június 17-20.
- **Centre of Excellence for Military Medicine** - Amerikai –magyar Katonaorvosi Konferencia-Budapest, 2008. szeptember 1-5.

- **MILMED COE** –7. A Katona-egészségügyi Irányító Csoport 7. ülése, Cesme Törökország 2008. október 14.
- **Centre of Excellence for Military Medicine** – Joint Medical Committee Plenáris ülése, Brüsszel, Belgium 2008. október 29.
- **Centre of Excellence for Military Medicine** – Hadszintéri egészségügyi támogatási konferencia, München, Németország, 2009. március 25-26.

Szakmai önéletrajz

Eddigi beosztások:

- **1984.** - orvosi diploma (Leningrádi Orvostudományi Egyetem);
- **1984-1987.:** B.A.Z.-megyei ANTSZ járványügyi osztály, beosztott orvos;
- **1987-1999.:** Magyar Honvédség hivatásos állományába kerülés, adjunktusi majd osztályvezető főorvosi beosztás (Járványügyi és Mikrobiológiai Osztály) a Magyar Honvédség Egészségvédelmi Intézeténél;
- **2000-2001.:** Honvéd Vezérkar Egészségügyi Csoportfőnökség, kiemelt szervező főorvos;
- **2001-2002.:** NATO Déli Régió Összhaderonemi Parancsnokság, (Verona, Olaszország) Egészségügyi Alosztályvezető, egyben a parancsnok egészségügyi tanácsadója;
- **2002-2003.:** HM-HVK Egészségügyi Csoportfőnökség, csoportfőnök helyettes;
- **2004-2007. július:** NATO Főparancsnokság (Brüsszel, Belgium), Logisztikai és Eroforrások Főosztály, Egészségügyi Osztály, osztályvezető;
- **2007. augusztus-2008. október:** MH Dr. Radó György Honvéd Egészségügyi Központ, parancsnokhelyettes;
- **2008. november 1-től:** HM Katona-egészségügyi Kiválósági Központ, igazgató

Szakvizsgák:

- ? Közegészségtan-Járványtan (1987, sz:770/1987)
- ? Honvédorvostan-Katasztrófaorvostan (1995, sz:1052/1995)

Másoddiploma

? Egészségügyi Szakmenedzser (2001,SOTE EFK, sz:27/2001)

Muveleti tapasztalat

- **1999. április-szeptember:** a NATO "Szövetségi menedék (Allied Harbour)" albániai humanitárius hadmuvelete keretében a magyar katonáorvos csoport vezetője, egyben a muvelet Egészségügyi szolgálatfonökének helyettese;
- **2000. április-szeptember:** a NATO KFOR Foparancsnokság (Pristina, Koszovó) Egészségügyi Koordinációs Központjának járványügyi fotisztje;
- **2000. szeptember-2001. március:** ugyanott a KFOR Foparancsnokság Egészségügyi Koordinációs Központjának igazgatója, egyben a KFOR Egészségügyi szolgálatfonökének helyettese;
- **2003. február-március :** A „Disciplined Warrior” (Verona, Olaszország NATO hadgyakorlat egészségügyi fonöke;
- **2003. április:** A „Cooperative Best Effort” (Jereván, Örményország) NATO/PfP hadgyakorlat egészségügyi fonöke;

Fontosabb szaktanfolyamok

- **Az Egyesült Államok Hadseregének Egészségügyi Akadémiája** (1997-98. San Antonio, USA.):
  - Alapfokú Egészségügyi Tiszti Tanfolyam
  - Haladó Egészségügyi Tiszti tanfolyam
  - Minoségbiztosítási kórházi gyakorlat
  - Betegadminisztrációs tanfolyam
- **NATO Iskola (Oberammergau, Németország):**
  - NATO Törzstiszti tanfolyam (2001)
  - „NATO Béketámogató Muveletek” tanfolyam (2001)
  - NATO-PfP Összhaderonemi Egészségügyi Tervezoi tanfolyam (2002)

- „Többnemzeti Összhaderonemi Logisztikai Központ” tanfolyam (2002)
  - NATO Vezető Tiszti tanfolyam (2005)
  - Vezető Egészségügyi Tiszti tanfolyam (2006)
- **Német Hadsereg Muszaki Iskolája (Aachen, Németország):**
    - NATO Logisztikai tanfolyam (2001)

Nyelvismeret

- orosz – *felsőfok* (1984, sz:456/1984)
- angol – *felsőfok* (1997, sz:875/1343/1997)
- angol STANAG 6001: 3,3,3,3 (1998, sz:7/1998)
- angol TOEFL: 583 pont (1998, sz:3685573)
- francia - *kezdő*

Számítógépes ismeret:

Haladó szintű tanfolyamok különböző számítógépes programokból: Word; Excel; Power Point; Internet Explorer - (SOTE EFK, 2001)

Szakmai érdeklődés, tudományos tevékenység:

A '90-es években részben a Magyar Honvédség alapfeladatának súlyponteltolódása, részben az egyre növekvő gyakorlati jelentősége miatt szakmai érdeklődésem az ún. hagyományos járványtan mellett egyre inkább a katasztrófák és katasztrófaszituációk járványügyi vonatkozásai irányába, valamint az ezzel összefüggő ún. veszélyeztető fertőző megbetegedések felé fordult.

Fenti szakterület vonatkozásában rendszeres előadóként részt vettem az Orvostovábbképző Intézet szakorvosképzésében.

A későbbiekben érdeklődési köröm kiterjedt az ún. "amerikai" típusú sürgősségi medicina hazai megvalósíthatóságának tanulmányozására, ennek keretében 1999-2000. között koordinálója voltam az Egészségügyi Csoportfőnökség és a USA Haditengerészet Posztgraduális

Továbbképző Intézete által kidolgozott "Nemzetközi Egészségügyi Eroforrás Gazdálkodási" programnak.

Ezzel az érdeklődéssel függ össze, hogy 1999. óta tagja vagyok a Magyar Sürgősségi Orvostani Társaság Közhasznú Egyesületnek, 2000-2006. között annak elnökségi tagjaként. 3 éve tagja vagyok továbbá a Katasztrófa és Sürgősségi Egészségügyi Világszervezetnek (WADEM) is.

Részben a fentiek, részben a különböző nemzetközi muveletekben és NATO beosztásokban összegyűjtött megfigyeléseimből és a hasznosítható tapasztalatokból merített inspiráció alapján 2001. szeptembertől a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Hadtudományi Doktori Iskolájának doktortandusz hallgatója, illetve jelenleg doktorjelöltje vagyok, kutatási témám a „A katona-egészségügyi szolgálat XXI. századi kihívásai, különös tekintettel a NATO egészségügyi transzformációs folyamatának támogatására.” Az értekezés célja, hogy elemezze az egészségügyi támogatásnak az új típusú muveleti elvárásokból adódó alapvető tényezőit és gyakorlati teendőit, különös tekintettel a NATO egészségügyi transzformációját elősegítő intézmény, a Katona-egészségügyi Kiválósági Központ koncepcionális és szervezeti keretének, valamint gyakorlati megalakítása metodikájának kidolgozására.

Oktatási tevékenységem részeként angol és magyar nyelvű előadásokat tartok a Semmelweis Orvostudományi Egyetem graduális képzési rendszerében, illetve korábbi beosztásaimból eredően 2004. óta többször adtam elő a NATO oberammergau-i iskolájának egészségügyi tanfolyamain és továbbképzésein.

Budapest, 2009. augusztus 14.

Dr. Kopcsó István